

kirjaamo@energiavirasto.fi
Energiavirasto

Dnro: 147/040300/2023

Elenia Verkko Oyj:n lisälausunto

**Kuuleminen 1. suuntaviivoista sähkö- ja maakaasuverkkotoimintojen
valvontamenetelmiksi valvontajaksoilla 1.1.2024 – 31.12.2027 ja 1.1.2028 – 31.12.2031**

KERTYNEEN POISTOERON KÄSITTELY

Energiavirasto on esittänyt suuntaviivoissa muutosta kertyneen poistoeron käsittelytapaan. Esitämme edelleen muutoksen kumoamista.

Energiavirasto on 3.3.2023 julkaistussa perustelumuiustiossaan ja esityksessään verkkoliiketoiminnan ajankohtaispäivillä 9.5.2023 perustellut poistoeron käsittelyn muutosta 4. ja 5. valvontajaksoihin verrattuna sillä, että nykyisellä käsittelytavalla taseen tasauserä ja sen mukana tuottopohja on kasvanut koko verkon hyödykkeistä kerrytetyn poistoeron tasearvon määrän (lainaus Energiaviraston esityksestä Tasauserä ja taseen oikaisut 9.5.2023). Pidämme esitettyä tulkintaa virheellisenä.

Nykyisten valvontamenetelmien mukaisessa poistoeron käsittelyssä, poistoeron käyttö ei vaikuta yhtiöiden tuottopohjaan. Päinvastoin Energiaviraston suuntaviivoissa esittämässä muutetussa käsittelytavassa poistoeron käytöllä olisi vaikutus tuottopohjaan. Nykyinen poistoeron käsittelytapa on selkeä ja kannatettava, sillä lopputulos on tuottopohjan osalta sama riippumatta, siitä kirjataanko sähköverkon poistoeroa vai ei. Nykyiset valvontamenetelmät ovat siis verolainsäädännön näkökulmasta neutraalit, kun sillä, kuinka paljon yhtiö veropoistoja hyödyntää, ei ole suoraa vaikutusta sitoutuneen pääoman määrään.

Ylipäätään pidämme esitettyä muutosta poistoeron käsittelyyn ongelmallisena regulaation ennakoitavuuden ja vakauden näkökulmasta. Verkkoyhtiöiden on voitava luottaa siihen, ettei asioita muuteta edestakaisin eikä takautuvasti. Korostamme, että esitetty muutos poistoeron käsittelyyn vaikuttaa takautuvasti kahta kautta. Ensinnäkin rankaistaan jatkossa jo tehdyistä veropoistoista ja toiseksi edellisillä regulaatiojaksoilla tehtyjen investointien poistoeroa ei voida tulevana vuosina hyödyntää kuten investointipäätöstä tehtäessä oletettiin. Lisäksi koronapandemian vuoksi investointeihin nimenomaan kannustettiin kaksinkertaistamalla veropoistojen mahdollisuus vuosille 2020-2023.

Kuten aiemmassa 30.3. toimitetussa lausunnossamme olemme todenneet, pidämme tärkeänä, että valvontamenetelmät säilyvät veroneutraaleina, eikä poistoeron hyödyntämistä investointikyvyn parantamiseksi estetä verkkoliiketoiminnassa. Veropoistot on luotu verolainsäädäntöön kannustimeksi investoimiseen. Ja Energiavirastolle kesällä 2022 toimitettujen verkon kehittämissuunnitelmien pohjalta on selvää, että alalla on vielä edessä hyvin merkittävät investoinnit. Tästä syystä on tärkeää, että uudet valvontamenetelmät kannustavat investointeihin ja mahdollistavat niiden toteuttamisen, sen sijaan, että ne heikentäisivät jo verkkoyhtiöille tarjolla olevia investointikannustimia.

Lisäksi suuntaviivoissa esitetty muutos asettaisi verkkoyhtiöt eriarvoiseen asemaan verotuksen näkökulmasta suhteessa muihin pääomavaltaisiin, kilpailluilla markkinoilla toimiviin yrityksiin. Ehdotus ei myöskään kohtelee tasapuolisesti vain jakeluverkkotoimintaa harjoittavia yhtiöitä ja useampia liiketoimintoja harjoittavia konserniyhtiöitä.

INVESTOINTIKANNUSTIMEN HYÖTYLEIKKURI

Ehdotamme edelleen ensisijaisesti, että 1. suuntaviivoissa esitetty investointikannustimen hyötyleikkuri poistetaan lopullisista valvontamenetelmistä. Mikäli hyötyleikkuri kuitenkin halutaan sisällyttää valvontamenetelmiin, ehdotamme sen vaikutuksen rajaamista ja muuttamista symmetriseksi.

Suuntaviivoissa esitetyn mukainen hyötyleikkuri ei toteuta sille asetettuja tavoitteita vaan pahimmillaan kannustaa yhtiötä tehottomuuteen toiminnassaan. Esitys ei huomioi, että tehokkuushyöty palautuu edelleen yksikköhintojen päivytyksen yhteydessä neljän vuoden välein. Kyse ei siis ole tehokkuushyödyn nopeutetusta palautuksesta hintoihin vaan investointikannustimen heikennyksestä. Esitetyn mukaisena kannustin johtaa tehokkuuden heikkenemiseen ja sitä kautta korkeampaan hintatasoon, joka ei ole valvontamenetelmien tavoite eikä asiakkaiden etu. Esitettyyn mekanismiin liittyy merkittäviä riskejä, jotka johtavat pidemmällä aikavälillä negatiiviseen investointitehokkuuteen ja sitä kautta asiakashintojen nousuun.

Mikäli hyötyleikkurin vaikutus rajattaisiin muuttamalla se putkeksi, jossa tehokkuushyöty tai -haitta jää tiettyyn rajaan asti verkkoyhtiölle ja jakautuu tämän rajan ylityksen tai alituksen jälkeen yhtiön ja asiakkaiden kesken, kannustin tehdä investointeja tehokkaasti säilyisi edelleen myös suuremmilla investointitasoilla (*ks. erillinen salassa pidettävä Liite: Investointikannustimen hyötyleikkuri*). Muuttamalla asymmetrinen hyötyleikkuri symmetriseksi putkeksi varmistetaan, että hyöty tehokkaista investoinneista siirtyy asiakkaille aiempaa nopeammin, mutta samalla säilytetään verkkoyhtiöiden kannustin tehostaa investointeja. Ehdotamme raja-arvoiksi putkelle 0.85x-1.15x markkinoiden keskimääräiseen tasoon verrattuna.

KORVAUSINVESTOINTIEN PURKUKUSTANNUKSET

Energiavirasto on esittänyt 1. suuntaviivoissa, että korvausinvestointien purkukustannukset tulisi sisällyttää operatiivisiin kuluihin ja siten tehostamiskannustimen piiriin. Kuten aiemmassa lausunnossamme toimme esiin, emme pidä esitettyä muutosta perusteltuna.

Vanhan verkon purkaminen sisältyy käytännössä poikkeuksetta osaksi korvausinvestointiprojekteja. Maastosuunnitteluvaiheessa purkujen tekeminen suunnitellaan ja aikataulutetaan, jonka jälkeen ajankohdasta tiedotetaan paikallisille maanomistajille. Tyypillisesti purkutyöt alkavat uuden verkon käyttöönoton jälkeen ja projektia ei vastaanoteta ennen kuin vanha verkko on asianmukaisesti purettu ja rakentamisjäljet ennallistettu.

Täten korvausinvestointien purkukustannukset ovat kiinteä osa investointiprojektien kokonaiskustannuksia. Elenia hankkii kaiken verkon urakoinnin kilpailuilta urakointimarkkinoilta ja vanhan verkon purkaminen kilpailutetaan osana korvausinvestointien kokonaisprojekteja.

Haluamme huomauttaa, että nykyiset valvontamenetelmät sisältävät kannustimen kaikille verkkoyhtiöille purkukustannusten minimointiin yhtiön purkukustannusten kirjanpidon käsittelytavasta riippumatta. Investointikustannuksina käsiteltäviin aktivoitaviin purkukustannuksiin kohdistuu kannuste pitää purkukustannukset mahdollisimman pieninä, sillä muutoin verkkoyhtiön investointien kokonaistehokkuus heikkenee. Myös silloin, kun purkukustannukset on kirjattu kuluihin, niihin kohdistuu tehostamiskannustin.

Yhteenvetona pidämme perusteltuna, ettei purkukustannusten käsittelytapaa muuteta 1. suuntaviivoissa esitetyllä tavalla. Nykyisten valvontamenetelmien mukainen käsittelytapa on edelleen perusteltu ja sisältää kaikille yhtiöille kannustimen tehokkuuteen myös purkukustannusten osalta. Huomautamme, että omaisuudensuojan varmistamiseksi jo aiemmin aktivoidut purkukustannukset (eli tilanne ennen 1.1.2024) on joka tapauksessa säilytettävä osana tuottopohjaa.

Elenia Verkko Oyj

Osoite: PL 2 33901 Tampere Finland
Käyntiosoite: Patamäenkatu 7 33900 Tampere
Puhelin: 020 586 11
www.elenia.fi

Kotipaikka: Tampere
Y-tunnus: 3001882-6

Lopuksi

Toivomme, että ehdotuksemme huomioidaan 6. ja 7. valvontajaksojen menetelmien kehitystyössä. Annamme mielellämme lisätietoja lausunnostamme.

Kunnioitavasti,

Elenia Verkko Oyj

Jorma Myllymäki
Varatoimitusjohtaja

Liite: Investointikannustimen hyötyleikkuri
(Salassa pidettävä kokonaisuutena)

Elenia Verkko Oyj

Osoite: PL 2 33901 Tampere Finland
Käyntiosoite: Patamäenkatu 7 33900 Tampere
Puhelin: 020 586 11
www.elenia.fi

Kotipaikka: Tampere
Y-tunnus: 3001882-6